

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการการสนับสนุนทางสังคมของญาติผู้ป่วยวิกฤต” เป็นการศึกษาในรูปแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสารวิชาการ หนังสือบทความ รายงาน วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Survey) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ญาติผู้ป่วยวิกฤตที่มาเฝ้ารอเยี่ยมผู้ป่วยทั้ง 12 หน่วยงานวิกฤตในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ญาติผู้ป่วยวิกฤตขณะมาเฝ้ารอเยี่ยมผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยวิกฤตทั้ง 12 หน่วยงานวิกฤต ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (โดยกลุ่มตัวอย่างหน่วยเป็น 1,000 คิด 10-15% ของสุรศักดิ์ หลาบมาลา (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2551) ซึ่งในระยะเวลา 1 เดือนของการเก็บข้อมูล จะมีญาติผู้ป่วยวิกฤตประมาณ 1000 ราย จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดลักษณะของแบบสอบถาม จากนั้นตั้งคำถามเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเรื่องที่จะทำการศึกษา

1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหาให้ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำผลการทดสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดสอบหาความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient Alpha) ได้ระดับความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไป

เนื้อหาแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ภูมิภาค อาชีพ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ และการจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และปัญหาของญาติผู้ป่วยวิกฤตขณะมาเฝ้าผู้ป่วยที่โรงพยาบาล มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 4 ด้านของญาติผู้ป่วยวิกฤตขณะมาเฝ้าผู้ป่วยที่โรงพยาบาล มีจำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้ข้อมูลแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและมีความเที่ยงตรง เครื่องมือ (Validity) จึงได้นำแบบสอบถามไปปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาและประธานสารนิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม จากนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำเครื่องมือไปทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริง โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ญาติผู้ป่วยอื่นๆที่มาเฝ้ารอเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาลจุฬาฯ จำนวน 30 ราย ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านข้อมูลข่าวสาร	เท่ากับ 0.89
ด้านกายภาพ	เท่ากับ 0.79

ด้านอารมณ์ เท่ากับ 0.77

ด้านจิตวิญญาณ เท่ากับ 0.81

จากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาวิเคราะห์ความถูกต้องของเนื้อหาให้มีความชัดเจนแล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนครบสมบูรณ์ตามเนื้อหาที่จะศึกษา จึงได้นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแก้ไขถูกต้องแล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยผู้ศึกษาจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยนำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง (ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ป่วยที่ผู้ศึกษาเลือกพิจารณาจากความเหมาะสม ได้แก่ แนวนิยมของการให้ความร่วมมือซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บระหว่างภาวะอารมณ์ที่สามารถตอบแบบสอบถามได้ และอ่าน-เขียนหนังสือได้) ไม่ได้เกิดจากการสุ่ม ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2553-31 มีนาคม 2553 ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS) ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์การกระจาย ลักษณะพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางส่วนบุคคล
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การหาความสัมพันธ์ โดยใช้ t-test (Independent-Samples) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significant) ที่ 0.05 ซึ่งเป็นกรณีที่จำแนกตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม

- เปรียบเทียบความสัมพันธ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ANOVA (One Way Analysis of Variance) กรณีที่จำแนกตัวแปรอิสระมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
- วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

เกณฑ์ในการให้คะแนนระดับความคิดเห็น โดยใช้เทคนิคการวัดทัศนคติของลิเกิร์ต (ศิริพัฒน์ ยอดเพชร, 2551) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

จากนั้นผู้ศึกษาจะรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ทั้งในกรณีการแปรความข้อมูลตามรายชื่อและในภาพรวม โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย (Range)} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

การวิเคราะห์และแปลความหมายในส่วนของระดับความต้องการ ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยกำหนดค่า และแบ่งเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ ผู้ศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67–5.00 แสดงว่า ญาติผู้ป่วยมีระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34–3.66 แสดงว่า ญาติผู้ป่วยมีระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–2.33 แสดงว่า ญาติผู้ป่วยมีระดับความต้องการน้อย

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอแบบพรรณนาประกอบตาราง ประกอบด้วย 5 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา
- บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผลการศึกษา
- บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ